

c à t e d r a

C A M V

Alcover-Moll-Villangómez

Memòria d'activitats
2010

CÀTEDRA ALCOVER-MOLL-VILLANGÓMEZ MEMÒRIA D'ACTIVITATS, 2010

Edifici Ramon Llull
Carretera de Valldemossa, Km 7,5
07122 Palma
Telèfon: 971172055
Correu electrònic: catedra.amv@uib.es
Web: www.uib.es/catedra/camv

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ	4
1.1. Presentació.....	4
1.2. Objectius.....	4
2. DESENVOLUPAMENT	5
2.1. Constitució dels òrgans de govern i definició de l'organigrama	5
2.2. Personal.....	6
3. ACTIVITATS PERMANETS.....	7
3.1. Centre de Documentació en Sociolingüística de les Illes Balears	7
4. CONVOCATÒRIA D'AJUTS A PROJECTES DE RECERCA 2007	14
4.1. Terminologia artística en català a la Mallorca dels segles XVI al XVIII.	14
4.2. Localització, transcripció i edició de textos d'escriptors mallorquins d'entre els segles XIX i XX	19
4.3. Antologia de textos de les Illes Balears (Eivissa i Formentera).....	22
4.4. Estudi del vocalisme balear i aplicacions per a l'ensenyament de la llengua anglesa a parlants de català balear.	25
4.5. Referències bibliogràfiques	27
5. ALTRES ACTIVITATS	30

1. INTRODUCCIÓ

1.1. Presentació

La Càtedra Alcover-Moll-Villangómez fou creada l'any 2003 per mitjà d'un conveni de col·laboració de, quatre anys de vigència, entre la Universitat de les Illes Balears, la Conselleria d'Educació i Cultura del Govern de les Illes Balears, el Consell Insular d'Eivissa i Formentera i el Consell de Mallorca (ref. 0647).

La Càtedra es posà en funcionament el segon quadrimestre de 2003, a partir de la contractació del coordinador, prevista en el pla d'actuacions annex al conveni. Seguidament es constitueixen el consell de direcció i el comitè científic. A partir del mes de juny de 2003 s'engegaren la majoria d'actuacions previstes.

El maig de 2007 se signà el protocol de manteniment de la Càtedra (ref. 1456) per un nou període de quatre anys (2007-2010) entre la Universitat de les Illes Balears i la Conselleria d'Educació i Cultura del Govern de les Illes Balears. Després de la renovació la represa d'activitats s'inicià durant el mes de juny del mateix any.

La finalitat de la Càtedra és fomentar programes de recerca i activitats formatives i de divulgació en els àmbits de la cultura popular i tradicional, la llengua, la història de la cultura i la literatura catalanes.

1.2. Objectius

- Desenvolupar programes de recerca en els seus àmbits d'actuació.
- Organitzar activitats formatives i de divulgació (congressos, seminaris, cursos, presentacions públiques, etc.).
- Promoure la publicació d'estudis sobre temes relacionats amb els seus àmbits d'actuació.
- Reforçar l'actuació de grups de recerca especialitzats en el seu camp d'actuació i la infraestructura que hi dóna suport.

2. DESENVOLUPAMENT

2.1. Constitució dels òrgans de govern i definició de l'organigrama

El conveni de renovació signat entre la Conselleria d'Educació del Govern de les Illes Balears i la Universitat de les Illes Balears preveu el manteniment de l'estructura del Consell de Direcció (òrgan rector de la Càtedra) i la del Comitè Científic (encarregat de la direcció científica) especificades en el conveni de creació de la Càtedra (ref. 0647).

Composició del Consell de Direcció:

- president: conseller d'Educació i Cultura del Govern de les Illes Balears;
- vicepresident: rector de la Universitat de les Illes Balears;
- deu vocals:
 - o tres representats de la Conselleria d'Educació i Cultura, proposats pel conseller d'Educació i Cultura.
 - o un representant del Consell de Mallorca, proposat per la Consellera de Cultura del Consell de Mallorca.
 - o un representant del Consell d'Eivissa i Formentera, proposat per la Consellera de Cultura del Consell d'Eivissa i Formentera.
 - o tres representants de la Universitat de les Illes Balears, proposats pel rector de la Universitat de les Illes Balears.
 - o dos representants del Comitè Científic de la càtedra, proposats pel seu president.

Composició del Comitè Científic:

- director: director del Departament de Filologia Catalana i Lingüística General de la Universitat de les Illes Balears;
- un secretari nomenat pel director;
- dotze vocals:
 - o dos representants del Departament de Filologia Catalana i Lingüística General de la UIB;
 - o un vocal representant de l'Institut d'Estudis Catalans, nomenat entre els seus membres d'origen balear;
 - o un representant de l'Institut Menorquí d'Estudis;
 - o un representant de l'Institut d'Estudis Eivissencs;
 - o un representant de l'Institut d'Estudis Baleàrics;
 - o sis vocals nomenats pel Consell de Direcció.

Pel que fa al funcionament de la Càtedra dins l'estructura de la universitat, el director del Comitè Científic actua de responsable acadèmic, mentre la gestió diària va a càrrec d'un coordinador contractat a l'efecte.

2.2. Personal

Personal contractat (tècnics superiors contractats a temps complet per part de la Universitat de les Illes Balears):

Coordinació de la Càtedra: Miquel Gomila Garcies

Beques de col·laboració:

Projecte	Becaris
<i>Centre de Documentació en Sociolingüística de les Illes Balears</i>	Francisca Figuera Pujol
<i>Antologia de textos de les Illes Balears</i>	Hugo Britos Bauzá
<i>Localització, transcripció i edició de textos d'escriptors mallorquins d'entre els segles XIX i XX</i>	Maria del Camí Dols Margalida Maria Seguí Torrandell
<i>Estudi del vocalisme balear i aplicacions per a l'ensenyament de la llengua anglesa a parlants de català balear</i>	Letícia García Gómez
<i>Terminologia artística en català a la Mallorca dels segles XVI al XVIII</i>	Maria Àngels Sastre Genestar

3. ACTIVITATS PERMANENTS

3.1. Centre de Documentació en Sociolingüística de les Illes Balears

3.1.1. Creació i finalitat

El conveni de creació de la Càtedra Alcover-Moll-Villangómez, signat l'any 2003 per la Universitat de les Illes Balears, el Govern de les Illes Balears i els consells insulars de Mallorca i d'Eivissa i Formentera, va permetre, d'acord amb els objectius generals d'aquest conveni, la posada en funcionament del Centre de Documentació en Sociolingüística (CDSIB), el qual va iniciar les activitats durant el 2004.

Els objectius del CDSIB són:

- Oferir informació actualitzada sobre bibliografia i informació documental relativa a legislació lingüística, política i planificació lingüístiques, lingüística aplicada i matèries afins.
- Donar suport documental en recerca lingüística i sociolingüística a les organitzacions públiques i privades de la planificació lingüística, als investigadors universitaris, a gabinets d'estudi, recercadors individuals, professors de llengua i literatura i al públic en general.
- Difondre productes de valor afegit (bibliografies, reculls d'articles, novetats, etc.).
- Fomentar l'elaboració de treball i estudis sobre la situació sociolingüística de les Illes Balears.

Amb aquesta finalitat adquireix documentació diversa (bibliografia, estudis inèdits, notícies de premsa, publicacions diverses...) generada sobre la situació de la llengua catalana, especialment a les Illes Balears, i els principals estudis i assaigs de sociolingüística general, per posar-los a disposició d'investigadors, grups de recerca, responsables de la planificació lingüística, estudiants i, en general, de totes les persones que estiguin interessats a disposar d'aquesta informació.

3.1.2. Actuacions dutes a terme des de la seva creació

1. Conveni de col·laboració amb el Centre de Documentació en Sociolingüística de Catalunya.

Des dels primers moments es va donar prioritat a les gestions per establir un conveni entre la Universitat de les Illes Balears i l'Administració de la Generalitat de Catalunya amb l'objectiu que el CDS de Catalunya i el CDSIB col·laborassin en el desenvolupament dels fons documental, en la formació i en l'intercanvi d'informació. El conveni es va signar el 30 de novembre de 2004. D'aquesta manera, el CDS de Balears passava a poder accedir al fons documental que posseeix el CDS de Catalunya, el primer de l'Estat espanyol i un dels més importants d'Europa en aquesta matèria, i a disposar dels dossiers temàtics que periòdicament elabora. Qualsevol usuari de les Illes Balears, mitjançant el CDSIB, pot accedir

al fons documental del centre de la Generalitat amb les mateixes condicions que els de Catalunya.

A més, els dos centres comparteixen la base de dades de premsa, que ja recull més de 70.000 notícies i articles periodístics. Des de l'1 de gener del 2005, el CDSIB alimenta de manera regular la base de dades amb els articles i notícies que apareixen a la premsa de les Illes Balears.

2. Convocatòria d'una beca

El CDSIB disposa d'una beca destinada a persones llicenciades i està dotada a partir dels recursos econòmics de la Càtedra Alcover-Moll-Villangómez.

Durant l'any 2010 la beca ha estat ocupada per la senyora Francisca Figuera Pujol, llicenciada en Història.

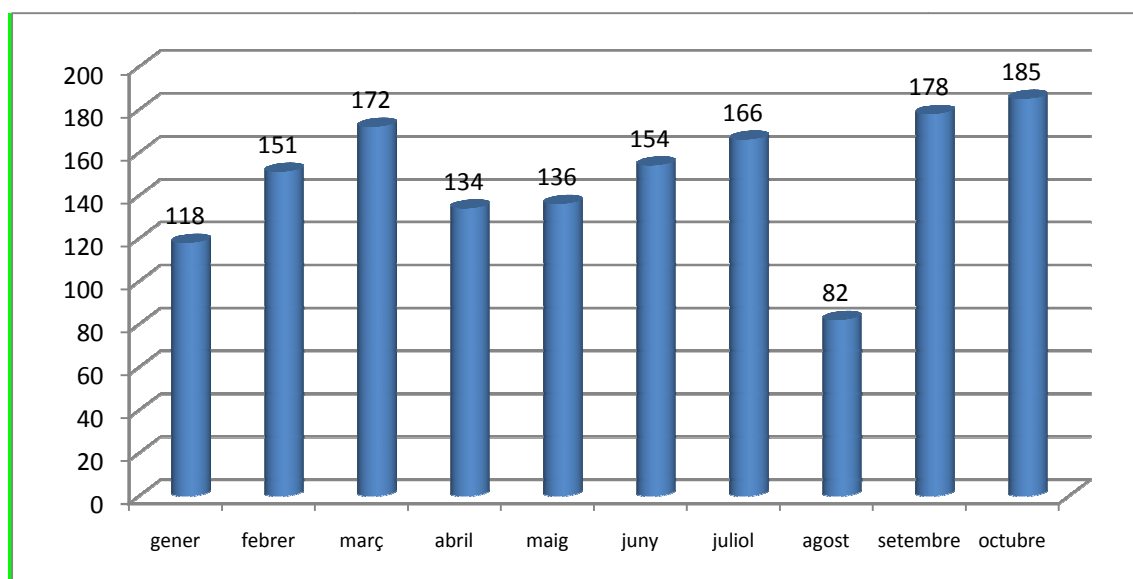
La becària desenvolupa de manera regular les tasques següents:

- Ampliació i actualització parcial de la base de dades de premsa que aplega notícies, articles d'opinió, editorials i entrevistes periodístiques publicats a les Illes Balears.
- Manteniment de la pàgina web del CDSIB.
- Atenció de les consultes del CDSIB.
- Comanda i gestió de les novetats documentals que s'incorporen al fons.

3. Base de dades de premsa

A partir de l'1 de gener del 2005 s'incorporen a la base de dades de premsa de manera sistemàtica les notícies i articles de sociolingüística que apareixen als diaris de les Illes Balears. Els diaris utilitzats són: *El Mundo-El Dia de Baleares*, *Diari de Balears*, *Diario de Mallorca* i *Última Hora*. Durant l'any 2010, amb la col·laboració dels serveis lingüístics del Consell de Menorca i el Consell Insular d'Eivissa, s'ha pogut accedir a les notícies del *Menorca* i el *Diario de Ibiza*. A més a més, durant el 2010, s'han començat a incorporar a la base de dades les notícies i articles de les edicions digitals dels diaris abans esmentats.

En total, hi ha més de 10.500 entrades referides a les Balears, de les quals 1.196 corresponen a l'any 2005; 2.603, corresponen a l'any 2006; 1.745 corresponen a l'any 2007; 1.975 corresponen a l'any 2008; 1.491 són les de l'any 2009 i 1.476, les incorporades fins l'octubre de 2010, les quals podem veure representades en el següent gràfic. Les notícies anteriors al 2005 no han estat buidades de la premsa de manera sistemàtica.

Les consultes a la base de dades de premsa, que en total té més 70.000 entrades, es poden realitzar directament al Centre o bé per Internet. A part de tenir accés als títols i a la informació sobre l'entrada, també se'n pot tenir la notícia completa en format PDF.

Les notícies són consultables per diferents camps (autor, matèria, referència territorial, data de publicació, mitjà...).

4. Manteniment i ampliació d'un dossier de bibliografia sociolingüística sobre les Illes Balears

El CDSIB prepara bibliografies selectives sobre temes monogràfics, tant per iniciativa pròpia com a petició dels usuaris. Una d'elles és el dossier bibliogràfic titulat La llengua a les Illes Balears, que inclou més de 400 entrades entre monografies i articles de revista, sobre la llengua a les Illes Balears. El repertori s'aplega en set apartats temàtics: demografia lingüística, planificació i promoció de la llengua, variació lingüística, ensenyament, dret, mitjans de comunicació i aspectes històrics i culturals. Cal dir que, en aquest dossier, no s'hi inclouen les notícies de premsa.

5. Pàgina web del CDSIB

Durant el 2010 s'ha continuat amb el manteniment i l'ampliació de les dades de la pàgina web del Centre (<http://www.uib.es/catedra/camv/CDSIB/index.html>).

Les seccions i serveis que ofereix són els següents:

- presentació: objectius, temes d'especialitat i destinataris.
- serveis: atenció personalitzada, préstec personal, préstec interbibliotecari.
- accés i horari.
- fons i base de dades de premsa: fons del centre i base de dades informatitzada.

- documents: legislació lingüística, dossiers i bibliografies.
- dossiers temàtics: reculls de notícies de premsa sobre temes d'actualitat relacionats amb la llengua.
- campanyes de normalització lingüística: material audiovisual i gràfic de diverses campanyes de normalització lingüística realitzades per la Generalitat de Catalunya o el Govern de les Illes Balears.
- dades estadístiques de les Illes Balears: població, ús del català a la selectivitat, censos...
- enllaços: a diversos tipus de pàgines de contingut lingüístic.
- activitats realitzades.

6. Assessorament

Es dona resposta a les consultes que hi han arribat de part de les organitzacions i persones relacionades amb la recerca o difusió de dades sociolingüístiques (professors, alumnes, investigadors externs...) i qualsevol altra persona que hi estigui interessada.

7. Col·laboracions del CDSIB en activitats organitzades per altres organitzacions.

a) Col·laboració del Grup de Recerca Sociolingüística de les Illes Balears (GRESIB)

La direcció del CDSIB correspon al director del Departament de Filologia Catalana i Lingüística General, com a responsable de la Càtedra Alcover-Moll-Villangómez, però, en la gestió tècnica i acadèmica, té la col·laboració i suport del Grup de Recerca Sociolingüística de les Illes Balears (GRESIB) de la UIB, creat el 2005 i integrat per diversos professors del Departament.

b) Número 3 de la revista CURS (Coneixements, usos i representacions socials de la llengua catalana)

CURS és una publicació electrònica coordinada pel GRESIB i destinada a publicar, en forma de breus articles, els resultats dels treballs més interessants elaborats pels alumnes de magisteri de la Universitat de les Illes Balears que cursen l'assignatura de Sociolingüística i alumnes d'altres universitats del territori lingüístic. Són treballs que aporten informacions que poden ajudar a millorar el coneixement de la situació sociolingüística de les Illes Balears i dels altres territoris de parla catalana.

c) Les llengües de la immigració a les Illes Balears

Durant el curs 2009-2010, en l'àmbit del conveni signat entre Linguamón – Casa de les llengües i la Universitat de les Illes Balears, s'ha duit a terme un estudi per a determinar les llengües que, com a llengües primeres o com a llengües d'ús, s'han incorporat a les Illes a

través de la població nouvinguda. Des del CDSIB s'ha col·laborat en aquest estudi, els resultats del qual es poden consultar a la web <http://www.uib.es/depart/dfc/gresib/llengues/>
d) Estudis sociolingüístics.

Igualment, des del CDSIB, s'ha donat suport als estudis sociolingüístics que s'han elaborat per iniciativa de l'Obra Cultural Balear al municipi de Sant Llorenç (<http://www.uib.es/catedra/camv/CDSIB/documents/santllorens.pdf>) i a l'estudi sobre els usos lingüístics en l'àmbit del comerç duit a terme pel Consell de Mallorca.

3.1.3. Actuacions previstes

1. Ampliació del fons documental amb adquisició de bibliografia i còpies de treballs inèdits

Incorporació de les novetats editorials, publicacions antigues i documents inèdits que siguin d'interès per al CDSIB.

2. Base de dades de premsa

Actualització de la base de dades de premsa i incorporació d'entrades antigues que puguin ser d'especial interès.

3. Dossier de bibliografia sociolingüística sobre les Illes Balears

Actualització del dossier de bibliografia sociolingüística sobre les Illes Balears a totes les unitats d'assessorament lingüístic de les institucions, als membres de la comunitat universitària que hi puguin tenir interès, als centres de secundària, etc. Actualització permanent del dossier, que també serà accessible des de la pàgina web del CDSIB.

4. Dossiers temàtics

Distribució dels dossiers temàtics que elaborats pel Centre entre les unitats i usuaris que manifesten interès de rebre'ls.

5. Renovació de la beca

Manteniment de la dotació d'una beca amb fons de la Càtedra Alcover-Moll-Villangómez amb la finalitat de continuar les tasques de formació i col·laboració exposades més amunt.

6. Continuació de la col·laboració del GRESIB amb el CDSIB

El Grup de Recerca Sociolingüística continuarà col·laborant amb el director del Departament en el suport tècnic i acadèmic del CDSIB (prioritats en l'adquisició de documentació i bibliografia, assessorament, difusió del Centre, etc.)

7. Difusió de l'existència del CDSIB i dels serveis que ofereix

Difusió del centre mitjançant cartes de presentació, distribució de tríptics explicatius, nota de premsa, etc. Els destinataris d'aquesta informació seran, sobretot, els sectors d'usuaris potencials.

8. Activitats de formació

Participació en l'organització de cicles de conferències sobre algun tema d'interès relacionat amb la sociolingüística i la situació de les Illes Balears.

9. Projecte EVOTRANLING

El CDSIB col·labora en el projecte titulat "Evolució i transmissió dels grups lingüístics" (HUM 2006-04395), l'investigador principal del qual és el Dr. Emili Boix (UB) i on hi participen diversos membres del GRESIB.

Amb aquest projecte es pretén investigar les ideologies i comportaments lingüístics en famílies lingüísticament mixtes i homogènies de Catalunya, Mallorca i del nord del País Valencià amb l'objectiu de construir una teoria explicativa dels processos de transmissió lingüística intergeneracional.

10. Projecte RESOL

El CDSIB continuarà col·laborant en l'explotació de les dades recollides en el projecte "Els efectes lingüístics del pas de l'educació primària a secundària en contextos plurilingües" (HUM 2006-05680/FILO), l'investigador principal del qual és el doctor Francesc X. Vila, de la Universitat de Barcelona, que analitza els efectes en les representacions i hàbits lingüístics del pas de l'educació primària a secundària en contextos plurilingües, mitjançant la realització d'unes enquestes als alumnes de diferents centres de Mallorca del darrer curs d'educació primària.

11. Projecte Globalització i llengües pròpies

El CDSIB col·laborarà en el projecte "Globalització, intercomunicació i llengües pròpies en les comunitats lingüístiques mitjanes (MLC, Medium-sized language communities)" que analitza la gestió del plurilingüisme en diversos àmbits en comunitats demogràficament semblants a

la catalana. L'investigador principal del projecte és el doctor Albert Bastardas (Universitat de Barcelona).

12. Ampliació de la revista CURS

Incorporació de nous articles a la revista electrònica. El Centre col·laborarà amb la publicació del número del 2011.

4. CONVOCATÒRIA D'AJUTS A PROJECTES DE RECERCA 2007

4.1. Terminologia artística en català a la Mallorca dels segles XVI al XVIII.

Investigador principal: Joan-Antoni Mesquida Cantallops (Universitat de les Illes Balears)

Membres del projecte:

- Mercè Gambús Saiz (Universitat de les Illes Balears),
- Andreu J. Villalonga i Vidal (Universitat de les Illes Balears),
- Miquela Forteza Oliver (Universitat de les Illes Balears).

Referència: CAMV 2007/02

4.1.1. Objectius

L'objectiu principal del projecte de recerca és l'estudi de la terminologia en català relativa a les arts plàstiques a Mallorca entre els segles XVI al XVIII que apareix en les fonts arxivístiques que documenten l'obra d'art. Altres objectius són:

- Recuperar, conservar i divulgar una part específica del patrimoni lingüístic emprat a Mallorca entre els segles XVI al XVIII.
- Definir els criteris de recerca terminològica en les àrees artístiques proposades: pintura, escultura, gravat i impremta.
- Recollir la terminologia específica en el context històric, filològic i diplomàtic.
- Proposar les possibles definicions del termes localitzats.
- Proposar la normativització dels termes recollits i de les seves definicions.

4.1.2. Estat de la investigació

Durant aquests anys la tasca del projecte ha consistit en primer lloc en la planificació del treball i en la recerca i selecció de les fonts documentals per part de l'equip investigador, basant-se en tres camps d'acció: pintura, escultura i impremta. D'aquests documents (lligats a la documentació artística de la Mallorca dels segles XVI al XVIII) se n'han extret els termes relacionats amb la terminologia artística i s'han introduït en el GESTERM, programa informàtic proporcionat pel Centre de Terminologia de Catalunya.

Aquests documents són els següents:

LLISTAT DE DOCUMENTS DEL SEGLE XVI (PINTURA I ESCULTURA)

1. "Los Gremios de Pintores en Mallorca (Primeres Ordinacions del gremi de Pintors. 1486)". [G. Llabrés (transcripció) *BSAL* 21, 1926, pàgs. 375 i 376].

2. Alfonso de Sedano, pintor del Regne de Castella, reconeix haver rebut 20 lliures del cavaller Sureda, per al que hi ha de pintar un retaule de Sant Sebastià amb destinació a la capella gentilícia de la Catedral de Mallorca (9-12-1486). [G. Llompart., *La pintura medieval mallorquina* IV. Pàgs. 220 i 221].
3. Treballs complementaris en el retaule de la capella de l'Àngel Custodi del Regne de la Catedral de Mallorca, encarregats al fuster Jaume Bassó i als pintors Pere Terrenchs i Alonso Sedano 30-10-1488). [G. Llompart., *La pintura medieval mallorquina* IV. Pàg. 221].
4. Capitulacions entre els jurats de la vil·la de Bunyola i el pintor Miquel Frau per a la pintura d'un retaule dedicat a Sant Mateu (23-9-1510). [G. Llompart., *La pintura medieval mallorquina* IV. Pàgs. 232 i 233].
5. "Ordinaciones para la Cofradía de Pintores y Bordadores de Palma. 1512". [G. Llabrés (transcripció) *BSAL* XXII (1928), pàgs. 33 -35].
6. Capítols entre el prior de la Cartoixa de Valldemossa i el pintor Ferrando/Fernando de Coca (12-6-1512). [G. Llompart., "Identificación del Maestro de las Predelas..." *Estudis Baleàrics*, núm. 29-30. Pàg. 47 (Documento III)].
7. Capitulacions del pintor Miquel Frau per a la pintura d'un retaule dedicat a Sant Antoni i Santa Anna per a l'església de Lluçmajor (2-11-1513). [G. Llompart., *La pintura medieval mallorquina* IV. Pàgs. 233 i 234].
8. Contracte entre el Capítol Catedral i els escultors Dubois i Fullau per l'obra del cadirat del Cor (4-3-1514) ACM, C 55/7, 1-3.
9. Fernando de Coca, pintor de Castella es compromet a pintar el retaule de la capella del Rosari del Convent de Sant Domingo de Palma (30-11-1514). [G. Llompart., *La pintura medieval mallorquina* IV. Pàgs. 240 i 241].
10. Contracte entre el Capítol Catedral i l'escultor Juan de Salas per l'obra de la porta del Cor (22 de febrer de 1526). [G. Rosselló i M. Barceló: "De bell nou altres novetats entorn de Joan de Sales", *BSAL*, 47, 1991, 263-265].
11. Inventari dels béns del pintor Miquel Frau (21-10-1528). [G. Llompart., *La pintura medieval mallorquina* IV. Pàgs. 236-238].
12. Contracte entre el Capítol Catedral i l'escultor Juan de Salas per l'obra dels pulpits i la reixa del Cor (18-6-1528). [J. N. Hillgarth: "Nuevos datos sobre Juan de Sales y los pulpitos de la Catedral", *BSAL*, 31, 1960, pàgs. 664-666].
13. Contracte entre el Capítol Catedral i l'escultor Juan de Salas per obrar un retaule amb destinació a la Capella de Sant Sebastià (gener 1531). [G. Llabrés: "Juan de Sales, escultor", *BSAL*, 17, 1919, pàgs. 255 y 256].
14. Inventari dels béns de Mateu López sènior (20-1-1591). [G. Llompart, J. Mª Palou i J. Mª Pardo., *Els López dins la Pintura del segle XVI a Mallorca*, Ed. Caixa de Balears" "Sa Nostra" 1988, pàgs. 115-120].
15. Encants dels béns de Mateu López sènior (30-1-1591). [G. Llompart, J. Mª Palou i J. Mª Pardo., *Els López dins la Pintura del segle XVI a Mallorca*, Ed. Caixa de Balears" "Sa Nostra" 1988, pàgs. 121-130].
16. Documents relatius a l'obra dels López (entre les dècades de 1540 i 1580). [G. Llompart, J. Mª Palou i J. Mª Pardo., *Els López dins la Pintura del segle XVI a Mallorca*, Ed.

Caixa de Balears" "Sa Nostra" 1988]: Docs. 11, 12, 13, 32, 33, 47, 48, 51, 54 i 55 (pàgs 131-151).

17. MULET, B.; ROSSELLÓ, R.; I SALOM, J.M, Sineu aixeca una nova església (segle XVI), Sineu, 1996, pàgs. 105-113.

18. "Sobreposats de argenters contra Gaspar Gener" ARM, Audiència, Gremis, 542/15, Argenters, 1603

ADM 17/74/10. 1569. *Jaume Ques, rector de Calvià, reclama 100L llegades per Nicolau Vivot, per a la construcció d'una torre eucarística que ja s'esta bastint.*

ADM 17/47/17. 1580. *Controversia entre Catalina Ferragut, muller de Jaume Joan Despuig, i el rector i els jurats de Sineu sobre la propietat d'un crucifici i el seu trasllat a una altra capella. Ferragut preten esser la propietària de la imatge i s'oposa al trasllat.*

ADM 17/22/7. 1598. *Sobre el llegat de fra Jaume Antich per el retaule de sant Nicolau de l'església del Socors. Deixa 300 lliures.*

ADM 17/22/14. 1598. *Qüestió suscitada entre la confraria de Nostra Senyora de Gràcia i els pares agustins quan aquests darrers varen retirar el retaule de la titular de la confraria i varen col.locar al seu lloc el de sant Agustí. El document es troba en molt mal estat de conservació.*

ADM 17/92/6. 1599. *Diferències entre els agustins i la confraria de Nostra Senyora de Gràcia sobre la celebració d'actes de culte en la capella de la confraria i sobre la col.locació del retaule de sant Agustí. Com gairebé totes les causes civils conservades del segle XVI, aquesta es troba incompleta i mutilada a la part superior (aproximadament les dues primeres línies de cada foli), cosa que provoca que resti sense foliar. Malgrat es troba catalogat amb una altra signatura de ben segur que els interrogatoris que apareixen en aquest plec formen part del plet anterior (ADM 17/22/14).*

LLABRÉS, G. "Colegio de pintores y escultores de Palma (reglamento de 1651)". BSAL

CARBONELL, M. *art de cisell i relleu*, Olañeta, Palma, 2002. p 20

Ordinacions de 1706: ARM. AA Presidals decrets. 103.

ARM Prot not P-1128. Miquel Pont Not. Actes. Folis 198v-200v. 1699, octubre, 29.

Encants Pere Pou. ARM Prot Not-666. Folis 115-120v.

ADM 17/103/10. 1600. *Pere Joan Burguet s'oposa a que el canonge Jeròni Garau reformi la capella de santa Magdalena, basteixi un nou retaule i tengui allà la seva sepultura.*

ADM 17/137/6. 1648. *La comunitat de preveres beneficiats de l'església parroquial de santa Creu interposa un plet contra el vicari de l'església perquè aquest ha fet traslladar el nou retaule del Sant Crist (situat prèviament en una capella lateral) a l'altar major, sense el consentiment del Reverend comú.*

ADM 17/ 31/27.1658. *Sor Jerònima Paula Dezbrull, priora del convent de sant Jeroni de Palma, reclama a Margalida Soley, vidua, un quadre de Nostra Senyora del Pilar que tenia la seva filla difunta, que era monja en aquell convent, dins la seva cel.la.*

ADM 17/ 42/20. 1692. *La confraria del Roser de Sineu sol.licita la revisió del retaule que 19 anys enrera havia bastit l'escultor Gabriel Torres, ja que s'ha podrit la part inferior a causa de la humitat del trespòl. Realitzen l'estimació els escultors Jaume Gallard i Antoni Sanxo.*

ADM 17/17/24. 1699. *Sobre el pagament del retaule del sant Crist de l'església de sant Antoni de Palma a l'escultor Gabriel Torres.*

ADM 17/14/2. 1707. *Querella entre Rafel i Joan Obrador sobre el compliment de la mandapia de Joan Obrador, en la qual es disposa la construcció del retaule de sant Andreu de l'església parroquial de Felanitx.*

ADM. 17/58/13. 1716. *Sobre el justipreu dels retaules del Roser i de sant Josep de l'església d'Alaró, bastits per l'escultor Domingo Ferrer, degut a que s'ignora el preu acordat per haver passat molts anys des del conveni. El sumari es troba incomplet i en mal estat poguent nomenar transcriure una de les taxacions fetes del desaparegut retaule del Roser.*

ADM 17/62/7. 1718. *Plet entre els germans Massot i la confraria del Sant Crist d'Alcudia sobre el pagament de l'estofat de les imatges del retaule del titular a part de la tasca de daurat del moble.*

ADM 17/140/20. 1737. *Querella sobre l'import del retaule de sant Josep de l'església parroquial de Sa Pobla. Inclou referències als retaules de la capella fonda.*

ADM 17/86/19. 1741. *Sobre el sufragi del retaule major de l'església de Santa Eulàlia de Ciutat segons el disseny de Miquel Esteve, pastisser. La part superior de la majoria dels folis es troba en mal estat.*

ADM. 17/136/5. 1764. *L'escultor Nicolau Pons reclama al rector de l'església parroquial de Sant Jaume de Ciutat, l'import del retaule que ell havia bastit juntament amb el pintor Joan Muntaner.*

LLISTAT DE DOCUMENTS DEL SEGLE XVI (IMPREMTA I GRAVAT)

1. AMENGUAL BATLE, J. "Els catecismes dels jesuïtes a Mallorca (Inicis de la Impremta Guasp, 5 març 1576)". En *Estudis Baleàrics*, 29/30 (1988). p. 76.
2. LLABRÉS, G. "Iconografía monserratina". En *BSAL*, IV (1892). PP. 303-307.
3. LLABRÉS, G. "Los estampadores en Mallorca (1513)". En *BSAL*, XIX (1923). pp. 243-245.

4. LLABRÉS, G. "El impresor Ferrando de Cansoles (1540-1600)". En *BSAL*, XX (1924). pp. 17-23.
5. LLABRÉS, G. "El pié de imprenta Guasp". En *Calendario para las Islas Baleares*. Imprenta Guasp. Palma de Mallorca. 1895. pp. 42-44.
6. LLABRÉS, G. "Facsimile de una estampación del impresor Ferrando de Cansoles (1579)". En *BSAL*, XX (1924). p 18.
7. LLOMPART, G. "Libreros mallorquines del siglo XVI" En *Analecta Sacra Tarraconensis*, 55-56 (1982-83). pp. 261-283. (inclou: Inventario de la librería de Benet Prats; Inventario de la viuda del maestro librero Jaume Guardia, Margarita; Inventario de la casa y tienda del librero Gabriel Fàbregues; Inventario de la tienda del librero Domingo Verger)
8. MUNTANER BUJOSA, J. "Los hijos y herederos del impresor Fernando de Villarroel y de Cansoles solicitan la gracia de poder imprimir grabados y estampas". En *BSAL*, XXX (1953). pp. 82-83.
9. RIERA VAYREDA, F. "Disposicions testamentàries de Gabriel Guasp i Joana Navarra, 1593". En *Homenatge a Guillem Rosselló Bordoy*. Govern de les Illes Balears. Palma. 2002. pp. 788-789.
10. SANCHO, P. A. "Imprentas de Mallorca. La de Cansoles (siglo XVI)" En *BSAL*, VI (1896). pp.140-142.

El PDF resultant conté les fitxes terminològiques que indiquen la denominació del terme i el context tal i com apareix en la documentació, així com la font documental. La feina ha consistit a començar pels termes relacionats amb les arts plàstiques (pintura i escultura) del segle XVI al segle XVIII; i, en segon lloc, s'ha buidat la documentació relativa a la impremta, ja que aquesta tracta un vocabulari més específic i diferent a la resta de les arts.

En l'actualitat, el buidatge de termes ja està finalitzat. Per a la definició de cadascun dels termes s'han utilitzat les següents fonts d'informació: el Diccionari Català-Valencià-Balear, d'Alcover-Moll, i la Gran Enciclopèdia Catalana. Hi ha termes que no apareixen en cap d'aquestes enciclopèdies i, per tant, s'han hagut de redactar noves definicions segons el context en què es troba la paraula en la documentació original.

És previst publicar-ne els resultats en format digital o en paper, segons les possibilitats.

4.2. Localització, transcripció i edició de textos d'escriptors mallorquins d'entre els segles XIX i XX

Investigador principal: Pere Rosselló Bover (Universitat de les Illes Balears).

Membres del projecte:

- Damià Pons i Pons (Universitat de les Illes Balears),
- Pilar Arnau Segarra,
- Maria Antònia Perelló Femenia.

Referència: CAMV 2007/04

1. Presentació

L'objectiu principal del projecte *Localització, transcripció i edició de textos d'escriptors mallorquins d'entre els segles XIX i XX*, com el títol indica, era la recerca de textos d'escriptors mallorquins d'entre els segles XIX i XX no recollits en llibres a l'abast. Es tractava de posar al descobert una part de l'obra d'una sèrie d'escriptors que fins ara ha restat submergida sobretot en la premsa periòdica i en revistes de l'època. Els autors en què s'ha centrat la recerca són Miquel dels Sants Oliver, Gabriel Alomar, Joan Alcover, Joan Torrendell, Mateu Obrador, Bartomeu Amengual, Fèlix Escalas, Rafel Ballester, Miquel Sarmiento i Llorenç Riber. La finalitat última del projecte era arribar a transcriure aquests textos en format Word i preparar-ne l'edició.

La recerca estava vinculat a alguns projectes editorials que estan en marxa des de fa alguns anys, que seran les vies d'edició dels textos recollits en el marc d'aquest projecte. Sobretot ens referim a la publicació de les *Obres Completes de Gabriel Alomar*, publicades per l'Editorial Moll i que ja ha tret tres volums, i les *Obres Completes de Miquel dels Sants Oliver*, publicades per Lleonard Muntaner editor i que ja ha tret quatre volums i té en curs un cinquè. Ara bé, l'actual crisi econòmica i els retalls pressupostaris de les institucions en els últims temps de moment estan entrebantant aquest procés d'edició. Tot i això, hi ha altres col·leccions i editorials que podrien contribuir a la publicació d'altres volums, com la col·lecció Mixtàlia del Consell de Mallorca (on ha aparegut un volum de textos poètics de Llorenç Riber, fruit de la recerca feta a l'empara del present projecte) o la Biblioteca Marian Aguiló, editada per la UIB i Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

2. Distribució de les tasques

Les dues persones assignades a les beques de col·laboració d'aquest projecte foren Maria Victòria Pujol i Elisabet Cantallops Perelló. L'assignació de les tasques que cadascuna havia de fer es va plantejar en base a la formació inicial de cadascuna d'elles i a les aptituds personals derivades dels respectius currículums. Així, atès que la primera és llicenciada en

Història (i no en Filologia Catalana, com demanàvem en primera instància), vàrem creure que era més adient per a realitzar una labor de recerca documental. La segona, en canvi, pel fet de ser llicenciada en Filologia Catalana, ens semblà més adient per a les tasques de transcripció dels documents, que sempre requereixen una major formació lingüística i filològica.

Ara bé, durant el primer trimestre del 2009 es va produir la baixa de la becària Elisabet Cantallops, la qual cosa va produir endarreriment en la realització de les tasques fins que no fou substituïda per la nova becària Francesca Sbert. Tanmateix, durant el mes de maig tant Francesca Sbert com Victòria Pujol, que des de l'inici del projecte realitzava les seves funcions, es varen donar de baixa. Per problemes administratius va haver de transcórrer més d'un mes fins que no foren substituïdes per altres dues persones, a finals del mes de juny: Maria del Camí Dols i Margalida Seguí, que exerciren les seves funcions fins a l'extinció del projecte, el març de 2010.

3. Tasques realitzades

En primer lloc, hem de dir que, atesos els canvis de personal realitzats durant aquest temps, hem hagut de realitzar moltes sessions de formació amb les noves becàries per tal d'explicar-los els mecanismes a seguir en el seu treball. A més, tant Pujol, com Sbert, Dols i Seguí van passar a dur a terme feines de transcripció de textos de Gabriel Alomar, la qual cosa implicà haver de fer algunes sessions de revisió conjunta dels textos transcrits i de valoració dels problemes durant la transcripció. Després de mesos de recerca en biblioteques, es va deixar de costat la feina de digitalització fotogràfica dels articles, guardats en format JPEG, atesa la gran quantitat de material que ja teníem emmagatzemat i que conservam tant en CDs com en dos discs durs externs.

S'ha fet buidatge i a la còpia digitalitzada de textos en les següents publicacions periòdiques: *El isleño*, *El liberal pamesano*, *La Almudaina*, *Sóller* i *El Día*.

Els textos transcrits per aquestes cinc becàries que ha tengut el projecte sumen més de 400 articles de Gabriel Alomar i Villalonga procedents de les publicacions *El Poble Català*, *La Almudaina* i *El Día*. A més, s'han transcrit també els capítols inèdits (és a dir, els que no són traduccions de treballs ja publicats anteriorment i que, per tant, ja tenim transcrits) del llibre de Gabriel Alomar titulat *Verba*. També s'ha transcrit el llibre *La formación de si mismo*. De Miquel dels Sants Oliver s'han transcrit tres volums de la sèrie *Hojas del sábado*, *Entre dos Españas*, *Catalunya en temps de la Revolució francesa*, *Mujeres de la revolución* i els parlaments i conferències inclosos a les Obres *Completas de Miquel dels Sants Oliver*, publicades per Il·lustració Catalana als anys 20.

4. Publicacions a què ha donat lloc el projecte

Llorenç RIBER: *Amb tremolor de ploma (Poemes al marge)* (Mallorca: Consell de Mallorca, 2008). Introducció, selecció i edició a cura de Damià Pons i Pons.

Miquel dels Sants OLIVER: *Obres Completes, Hojas del sábado, 3, La herencia de Rousseau*. Pròleg d'Antoni Lluç Ferrer (Mallorca: Leonard Muntaner editor, en premsa). Direcció de l'edició: Pere Rosselló Bover.

5. Publicacions en curs

Pere ROSSELLÓ BOVER: «Gabriel Alomar: la literatura i els escriptors». *Caplletra*.

Pere ROSSELLÓ BOVER: *La columna de foc (i altres poemes)*, de Gabriel Alomar. Edició crítica. (Pendent d'editor).

Margalida Mª SEGUÍ TORRANDELL: «Gabriel Alomar i la pena de mort». *Lluc*.

Margalida Mª SEGUÍ TORRANDELL: «Primo de Rivera, censura i Gabriel Alomar». *Estudis Baleàrics*.

Margalida Mª SEGUÍ TORRANDELL: «L'imperialisme segons la doctrina evolucionista d'Alomar». *El Mirall*. (Pendent de confirmació)

6. Tesis doctorals

Dins el marc del projecte dia 6 de maig de 2010 es va llegir la tesi doctoral de Maria Antònia PERELLÓ FEMENIA, titulada *Itinerari poètic de Joan Alcover: vida i obra*, dirigida pel Dr. Pere Rosselló Bover. La tesi va merèixer la qualificació d'Excel·lent *cum laude* per unanimitat.

7. Conferències i altres activitats

Damià PONS I PONS: «L'obra periodística de Llorenç Riber». Conferència a les Jornades d'Estudi Llorenç Riber (Binissalem / Campanet, 11 i 13 d'octubre de 2008).

Damià PONS I PONS: «Itinerari pels espais campaneters viscuts per Llorenç Riber». Visita guiada dins les Jornades d'Estudi Llorenç Riber (Binissalem / Campanet, 11 i 13 d'octubre de 2008).

Pere ROSSELLÓ BOVER: «L'obra narrativa de Llorenç Riber». Conferència a les Jornades d'Estudi Llorenç Riber (Binissalem / Campanet, 11 i 13 d'octubre de 2008).

Damià PONS I PONS: «Celebracions de Llorenç Riber al poble on va néixer». Campanet (Casa-Museu Posada de Biniatró), 9 de maig 2008. Organització: Delegació de l'Obra Cultural Balear a Campanet/Revista Campanet.

Pere ROSSELLÓ BOVER: «L'obra literària de Llorenç Riber». Campanet (Casa-Museu Posada de Biniatró), 16 de maig 2008. Organització: Delegació de l'Obra Cultural Balear a Campanet/Revista Campanet.

4.3. Antologia de textos de les Illes Balears (Eivissa i Formentera)

Investigador principal: Joan Miralles i Montserrat (Universitat de les Illes Balears)

Referència: CAMV 2007/05

4.3.1. Presentació

El projecte, anomenat *Antologia de textos de les Illes Balears*, té l'objectiu de recollir textos originats o referits a les Illes Balears, de caire literari o no literari, des del segle XIII fins a la Guerra Civil. Durant el període de recerca de l'any 2010, la transcripció dels textos eivissencs o amb temàtica eivissenca, seleccionats dels arxius històrics, ha ocupat la major part del temps. Aquesta transcripció es realitza seguint els criteris senyalats a la col·lecció "Els Nostres Clàssics" de l'editorial Barcino, que detallarem més avant. A més de la transcripció, s'han realitzat tasques de revisió i correcció sobre el material ja recollit, encara inèdit, i el ja publicat.

Com a fites notables, destacam dues presentacions del 5è volum de l'*Antologia*, dedicat a poesia mallorquina del segle XIX. La primera tingué lloc el dia 12 de març a l'Espai Mallorca de Barcelona, amb intervenció d'Isidor Marí. La segona es va realitzar a la sala d'actes de l'Ajuntament de Montuïri el dia 17 d'abril, amb una introducció a càrrec de Damià Pons. També va assistir a l'acte i hi va participar Miquel Gomila, com a coordinador de la Càtedra Alcover-Moll-Villangómez.

Fins a dia d'avui, s'han elaborat deu dels dotze volums que està previst que es publiquin, dels quals sis ja han sortit en forma de llibre, a cura de Publicacions de l'Abadia de Montserrat, l'Institut d'Esudis Baleàrics i la Càtedra Alcover-Moll-Villangómez.

4.3.2. Tasques realitzades

Transcripció de documents

La feina de transcripció s'ha limitat gairebé tota als textos manuscrits d'entre els segles XIII i XVIII, amb només uns quants casos de material més modern, dels segles XIX i XX. La diferència més gran es troba en el fet que, per als textos anteriors al segle XIX, s'apliquen els criteris de transcripció paleogràfics de "Els Nostres Clàssics" mentre que els textos més posteriors s'han reproduït fidelment, així com varen ser impresos o, en pocs casos, com es troben en forma de manuscrit. D'això en direm transcripció facsímil, tot i que hem corregit el que semblen errors tipogràfics clars ("ateució" per "atenció", etcètera).

Com a resum dels criteris de transcripció paleogràfica dels "Nostres Clàssics":

- Conservació de les grafies de l'original. Ex. «hoir» (per *oir*).
- Separació dels mots d'acord amb les regles actuals. Ex. «desde» → *des de*.
- Regularització dels grafemes «f», «v», «j» i «ç» amb els grafemes «s», «u», «i», «c» d'acord amb la pronúncia dels sons corresponents.
- Substitució de «ll» per «l·l» quan té valor geminat. Ex. «allot» → *al·lot*.
- Ús de títles, apòstrofs, dièresis i guions seguint la normativa actual.
- Ús de majúscules i minúscules seguint els criteris actuals.
- Ús del punt volat «·» per indicar:
 - o Elisió de vocals i aglutinació en el cas dels pronoms. Ex. «fer lay» → *fer-la·y* (per *fer-la-hi*).
 - o Desaparició d'una vocal final per contacte amb una vocal inicial del mot tònic següent. Ex. «ques» → *qu·és* (per *que és*).
 - o En el cas de contacte de dos mots àtons, marca l'elisió de la segona vocal. Ex. «quel» → *que·l* (per *que el*).
- Se segueixen les normes d'accentuació actuals, tenint en compte l'origen oriental de la majoria dels textos.
- Entre claudàtors «[]» apareixen les addicions o comentaris de transcripció. Quan hi ha una paraula il·legible, o un fragment deteriorat al ms., s'indica amb punts suspensius entre claudàtors: «[...]».
- En cursiva apareixen desenvolupats els fragments de mots originalment abreujats en el ms. Ex. «m° p R̃l» → *modí per reial*.
- Els fragments escrits en llatí apareixen aquí marcats en negreta. Ex. «**Die decima**».

Ben clar és que aquests criteris presenten moltes dificultats a l'hora de ser aplicats als textos transcrits, especialment pel que fa a les majúscules, els accents i la puntuació. De vegades és difícil determinar si un mot és el nom d'algú, el seu llinatge, el malnom o simplement la seva professió. Així, un fragment referit a una persona, com ara:

«p ã roig ferrer de p ã», podria interpretar-se com a:

«Pere Roig Ferrer, [*fill*] de Pere» o encara com a:

«Pere "Roig", ferrer, [*fill*] de Pere»...

... i totes les combinacions imaginables. Sempre hem optat per la forma més versemblant.

Revisió de documents

Una altra tasca realitzada durant el 2010 ha estat la revisió i correcció dels volum 5è i 6è, dedicat aquest darrer al segle XIX a Mallorca. Les correccions aplicables al cinquè volum ha sortit publicades en forma de fe d'errades en el sisè.

Altres tasques

Finalmet, també s'ha duit a terme el buidatge de les publicacions periòdiques de l'Arxiu Històric d'Eivissa (AHE) està pràcticament acabada. Només falten per revisar les següents publicacions:

- *Diario de Ibiza* (de 1893 a 1935).
- *El Porvenir* (de 1902 a 1903).
- *La Voz de Ibiza* (de 1924 a 1936).
- *La Defensa* (de 1932 a 1936).

D'aquestes, *Diario de Ibiza* i *La Voz de Ibiza* estan digitalitzades a l'AHE, però les altres dues només estan disponibles en format paper.

4.4. Estudi del vocalisme balear i aplicacions per a l'ensenyament de la llengua anglesa a parlants de català balear.

Investigador principal:: Joaquín Romero (Universitat Pompeu Fabra)

Membres del projecte: Lucrècia Rallo (Universitat de les Illes Balears)

Referència: CAMV 2007/06

4.4.1. Presentació

Un dels trets característics de la parla dels humans és la variabilitat. No existeixen dues veus que siguin iguals, així com tampoc existeixen dos actes de parla que siguin iguals. Tal com apunten Foulkes i Docherty (2005), la variabilitat de la parlà no és, però, un fenomen aleatori o caòtic, sinó que està governat per un seguit de normes i regles.

Tradicionalment, diferents manuals de gramàtica, sociolingüística o dialectologia parlen de la considerable variació en la producció de les vocals en mallorquí. Començant per les descripcions més impressionístiques d'Alcover (1908 i 1920), on s'apunta el fet que la vocal neutra té realitzacions més anteriors o més posteriors en diferents àrees de l'illa de Mallorca. Des del vessant de la sociolingüística, Montoya (1995) troba evidències de vocals neutres arrodonides en àrees del centre i el nord de Mallorca.

Més recentment, estudis de fonètica experimental han investigat la variació dels sistemes vocàlics del català des d'una perspectiva empírica i per tant s'han aportat dades acústiques i articulatòries que permeten donar suport a les descripcions més subjectives de sociolingüistes i dialectòlegs. Per exemple, en un estudi sobre els diferents dialectes del català, Recasens i Espinosa (2006) es referien a la realització particularment oberta de la /ɔ/ en mallorquí, així com una realització anterior de la /a/ en context palatal.

El nostre estudi s'emmarca dintre d'aquesta línia, en tant que s'han aportat dades descriptives de producció de vocals que han servit per mostrar diferències interdialectals en els sistemes vocàlics tòpics i àtons del català a Mallorca.

4.4.2. Resum de les tasques realitzades per les becàries

1. Recollida de dades (becària: Eva Vives)

L'obtenció de les mostres de parla es va realitzar durant els mesos de maig-juliol del 2008 en dependències de la UIB. Cada parlant era enregistrat en una sola sessió d'uns 60 minuts de durada, mitjançant el programa d'anàlisi acústic Praat. La becària Eva Vives fou l'encarregada de monitoritzar els enregistraments i de mirar de tenir controlats els diversos paràmetres de gravació: volum adequat a la intensitat de veu de cada parlant, sincronització de la lectura de les frases amb els flaixos visuals i codificació i emmagatzematge dels arxius de so resultants.

2. Etiquetatge i segmentació de les mostres de parla dels parlants masculins (becària: Isabel Pascual)

Mitjançant la utilitat "TextGrid" del programa Praat, es varen crear arxius sonors individuals per a cadascuna de les paraules i blocs amb l'objectiu de facilitar l'anàlisi acústica (vegeu figura 1). Aquest pas fou necessari per poder automatitzar les tasques d'anàlisi i obtenció de dades de freqüència que ens van permetre perfilar la ubicació de cada una de les vocals dintre de l'espai acústico-artulatori. La becària Isabel Pascual fou l'encarregada de l'etiquetatge i segmentació dels parlants masculins entre setembre de 2008 i setembre de 2009. En total es van etiquetar i segmentar etiquetat 3.072 produccions (32 paraules x 6 repeticions x 4 parlants x 4 localitzacions).

2. 1. Segmentació de paraules i vocals.

Partint dels arxius sonors individuals, es va procedir a la segmentació de les paraules del corpus, per una banda, i de les vocals objecte d'estudi, per l'altra (vegeu gràfic il·lustratiu com a exemple). Aquest és el pas previ per poder fer l'extracció automatitzada de dades acústiques de formants vocàlics. L'extracció de dades de freqüència del primer i del segon formants es va fer de forma automàtica adaptant l'script creat per Mietta Liennes (vegeu bibliografia). Els resultats es van transferir al full de càlcul i seguidament al paquet estadístic SPSS per afegir-hi la informació sobre les variables: varietat dialectal, context consonàntic i accent, que cal tenir en compte a l'hora de comparar els resultats.

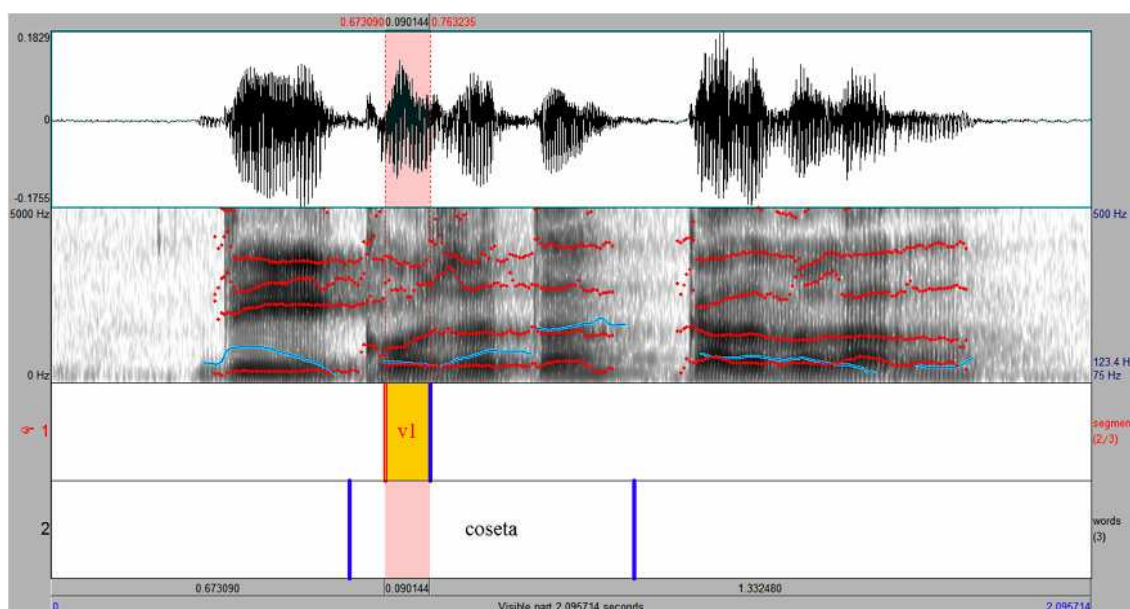

Figura 1 Arxiu sonor de la paraula “coseta” segmentada dintre de la frase “Digui coseta cada vegada” així com el segment “v1” corresponent a la vocal /ɔ/

3. Etiquetatge i segmentació de les mostres de parla de les parlants femenines. Normalització de dades acústiques (Becària: Letícia García).

L'etiquetatge i segmentació de les produccions de les parlants femenines es va fer seguint el mateix procediment que amb els parlants masculins. Un cop obtingudes totes les dades acústiques, es va procedir a la normalització entre sexes i entre dialectes per poder fer les comparacions dels resultats finals. Aquesta normalització és necessària per garantir que les possibles diferències entre dialectes o entre sexes no estiguin esbiaixades per les diferències fisiològiques entre els parlants, com ara la mida diferent de l'aparell fonador o la llargada i gruix de les cordes vocals. Les dades es van normalitzar seguint el mètode de Yang i altres (1996), el qual ja ha estat provat anteriorment en estudis similars al nostre i on es comparen sistemes vocàlics de diferents llengües/dialectes (vegeu Lee i altres 2006). La becària Letícia García Gómez va ser l'encarregada de dur a terme aquesta tasca entre els mesos de gener i setembre de 2010.

4.4.3. Resultats

En la primera fase del projecte es van comparar les cartes vocàliques de Palma i Manacor. Les mesures acústiques del primer i del segon formants van revelar clares diferències entre tots dos dialectes: vocals més perifèriques en manacorí que en palmèsà. Les vocals de Palma tenien una clara tendència cap a la centralització, possiblement per la influència del castellà. Finalment, tal com apuntaven Recasens i Espinosa, la vocal /a/ tradicionalment classificada com a central presentava una realització molt anterior que feia que el seu camp de dispersió és confongués amb el de la /ε/.

Pel que fa al vocalisme tònic de la varietat d'Inca (vegeu figura 2), s'observa una realització molt oberta de la vocal /ɔ/, semblant a la /ɑ/ de l'anglès americà. Els camps de dispersió de la /ε/ i la /a/ s'apropen, aquest fenomen es dona tant en el subdialecte d'Inca com en el de Sóller (figura 3). Quant al vocalisme àton, s'observa una diferent distribució en l'espai acústic de la vocal neutra, respecte a la seva realització en posició tònica. Aquesta diferència faria pensar que aquesta vocal en posició tònica sigui una vocal diferent que, hipotèticament, podria tractar-se de la vocal central /ʌ/. Així i tot, hauríem de disposar de dades perceptives per poder demostrar la diferent identitat fonològica d'aquestes dues vocals.

En general, podem concloure que els resultats de què disposem apunten cap a la direcció que havíem hipotetitzat, concretament, la realització anterior de la vocal /a/, la realització oberta de la vocal /ɔ/ i variació en els camps de dispersió de la vocal neutra en posició tònica i àtona. Futures investigacions s'haurien de decantar cap a una anàlisi més exhaustiva de les dades de què disposem, concretament:

- Investigar possibles diferències de sexes en la producció de les vocals.
- Investigar quin és l'efecte del context consonàntic en la variabilitat dels camps de dispersió.
- Explorar la percepció de la vocal neutra en posició tònica i àtona. Es tracta de la mateixa vocal o de dues vocals diferents?

4.5. Referències bibliogràfiques

a) Contribucions a Congressos

Lucrecia Rallo Fabra, Joaquín Romero i Leticia García Gómez: "Crossdialectal evidence of historical vowel change in Majorcan Catalan". *Workshop on Sound Change*, Barcelona , 2010

Lucrecia Rallo Fabra, Joaquín Romero i Leticia García Gómez: "Durational conditionings in historical assibilation of rhotics" (conferència plenària). *Workshop on Sound Change*, Barcelona, 2010

b) Publicacions

Lucrecia Rallo Fabra: "Discrimination of four English vowel contrasts by Catalan learners varying in language experience". *Journal of the Acoustical Society of America*, 125 (4), pp. 27-72

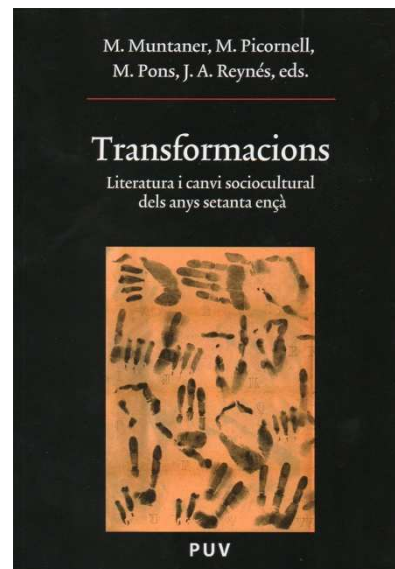
Lucrecia Rallo Fabra i Joaquín Romero: "Perception and production of English vowels by Catalan learners". *Journal of Phonetics* (en procés de revisió).

Lucrecia Rallo Fabra & Maria Juan Garau: "Assessing FL pronunciation in a semi-immersion setting: the effects of CLIL instruction on Spanish-Catalan learners' perceived comprehensibility and accentedness" *Póznán Studies in Contemporary Linguistics*, 43, 2010

5. ALTRES ACTIVITATS

5.1.1. Publicació de les actes del congrés “Transformacions. Literatura i canvi sociocultural dels anys setanta ençà”

La Càtedra Alcover-Moll-Villangómez col·laborà en la publicació del present volum és el resultat de les aportacions fetes en el transcurs del congrés **Transformacions. Literatura i canvi sociocultural dels anys setanta ençà**, celebrat a la Universitat de les Illes Balears el juliol de 2009. El llibre pretén fer aportacions en dos àmbits principals: a) la cultura de la Transició, caracteritzada pel pluralisme ideològic, per la controvèrsia i per l'experimentació; b) les connexions entre literatura i canvi sociocultural, que, a partir dels anys 70 del segle xx, s'han materialitzat en les tensions entre llenguatges estètics, actituds intel·lectuals i programes culturals. Existeix un acord de publicació (amb contracte signat) amb Publicacions de la Universitat de València.

El volum és complementari d'un segon recull d'articles que, sota el títol *Transformacions: llenguatges teòrics i relacions interartístiques*, apareixerà en coedició d'Edicions UIB i Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

Entre els col·laboradors, hi ha experts de reconegut prestigi en àmbits com la història de la literatura, la crítica de la cultura, l'estudi del teatre, la teoria de la literatura i la literatura comparada. Destacam, per ordre alfabètic, els noms dels ponents: Arturo Casas (Universidade de Santiago de Compostela), Perfecto Cuadrado (Universitat de les Illes Balears), Enric Gallén (Universitat Pompeu Fabra), Mercè Picornell (Universitat de les Illes Balears) i Joan Ramon Resina (Stanford University).

El llibre es vincula al projecte **La poesia experimental catalana del període 1970-1990** (Ministerio de Ciencia e Innovación, FFI2009-07086, subprograma FILO).

Els eixos temàtics al voltant dels quals giren els treballs són:

1. Política i cultura durant la Transició.
2. El marc geocultural ibèric.
3. Marges: gènere, espai
4. La producció experimental en el marc de la literatura contemporània: narrativa, poesia i teatre d'experimentació.

SUMARI DE CONTINGUTS

Introducció

[El marc català]

1. Joan Ramon Resina, *No era això: latència i epifenomen de la Transició*
2. Mercè Picornell, *Aquella estranya neurosi col·lectiva. Canvi i continuïtats en la cultura catalana en la frontissa 1969/1970*
3. Martí Marín, *El regionalisme instrumental: franquisme i catalanisme entre el tardofranquisme i la Transició*
4. Maria Àngels Francés, *Del jo al nosaltres: testimonis del feminisme català durant la Transició*

[El marc ibèric]

5. Arturo Casas, *Prorrogar/programar la nació. Lectura comparativa de lo nacional en las historiografías literarias de la transición a partir de sus prólogos*
6. Perfecto Cuadrado, *Poesía portuguesa: la tradición de la aventura en el después de las vanguardias*
7. Pau Casanellas, "Al otro lado". *Desafecció i violència política en l'Espanya del canvi*
8. Carlos Caetano Biscaíno, *O movimento de consecução dum espaço público de participação cidadã como motor da re-fundação do sistema teatral galego na década de 70*

[Literatura en transició]

9. Carles Cortés, *Dona i societat: la denúncia en els relats breus de Carme Riera, M. Antònia Oliver i Isabel-Clara Simó»*
10. Jaume Silvestre, *La paradoxa de la transició: modernitat cultural vs. fracàs social. La novel·la negra de Ferran Torrent*

[Escenografies]

11. Enric Gallén, *Literatura dramàtica, creació col·lectiva i dramaturgia no textual: elements de reflexió per a un debat*
12. Carlota Benet, *La irrupció del teatre de text nord-americà a Barcelona en la temporada 1990-1991: la fascinació pels mites yankees i les tècniques cinematogràfiques*
13. Francesc Foguet, *Estratègies de mobilització i formes d'autogestió teatrals en l'escena catalana dels primers anys transitius (1975-1977)*
14. Isabel Marcillas, *Combat: una proposta estètica per a la consecució de l'obra d'art total*
15. Roser Soler, *El teatre com a eina de transformació social al País Valencià dels anys setanta: Pluja Teatre*
16. Agnès Toda, *Maria Aurèlia Capmany i el teatre de Cabaret*

[La dimensió semiòtica de l'espai]

17. Xavier Barceló, *A la recerca de les possibilitats expressives de la ruralia: la literatura d'Antoni Mus*
18. Maria Muntaner, *Espais transgredits. Transformació dels marcs d'escenificació cultural a la Mallorca dels anys setanta*
19. Margalida Pons, *Revulsió estètica i desurbanització. Territori Perejaume*